

Bevægelse i Skolen, Åben Skole og Udeskole

Else Ladekjær
Antropolog, Ph.d.

Webinar 171120

ÅBEN SKOLE skal understøtte elevernes læring og trivsel gennem en mere varieret og motiverende undervisning

Hensigten er at øge elevernes kendskab til lokalsamfundet og dets muligheder

Derudover er der en forventning om øget samarbejde mellem skoler og det lokale idræts-, kultur- og foreningsliv, virksomheder og offentlige institutioner

BEVÆGELSE skal indgå i skoledagen 45 min. Dagligt i gennemsnit

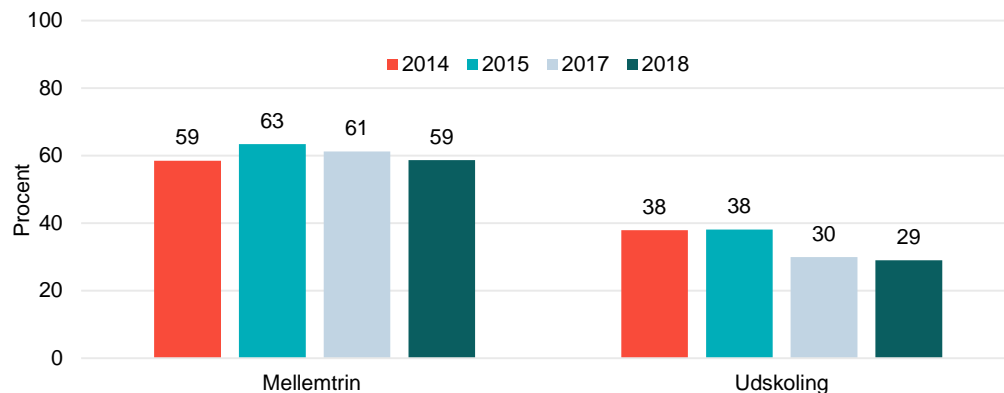
Hensigten er at understøtte elevernes motivation, trivsel og læring i fagene

Derudover er der en forventning om, at bevægelse i løbet af skoledagen bidrager til at fremme elevernes sundhed

UDESKOLE er en bred betegnelse for undervisning, der regelmæssigt og over længere tid gennemføres uden for klasseværelset og skolens mure. Udeskole bygger på et samspil mellem undervisning inde og ude. Eleverne anvender den teoretiske viden og de færdigheder, de får igennem indeundervisningen ude i relevante omgivelser, og de følger op på udeundervisningen i klasseværelset

Udeskole indgår ikke som et element i reformen

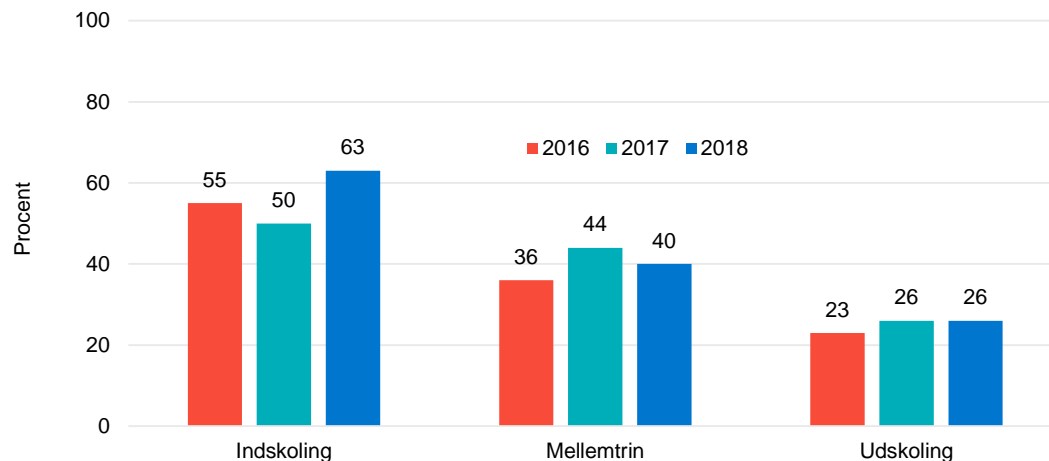
Implementering af Bevægelse i Skolen står stille

Andel elever, der er fysisk aktive i mindst 45 minutter i en typisk skoledag. Fordelt på år og på mellemtrin og udskoling, 2014-2018, i procent

Andel lærere og pædagoger, der i høj grad mener, at bevægelse fremmer elevernes læring.

Særskilt for indskoling, mellemtrin og udskoling, 2016-2018, i procent

Bevægelse påvirker elevernes trivsel positivt

Det [bevægelse, red.] giver noget dynamik og mindre røv-til-sæde-undervisning, som kan være tung. Jeg havde lidt berøringsangst for at gøre det i starten. Bruge 10 minutter for at få dem rejst op, og så skal vi lave aktiviteten, og så skal vi tilbage igen, så tager det 5 minutter at få Jens til at tie stille og 10 minutter at få Annie tilbage fra vandhanen. Den er helt væk, for det kan de godt finde ud af. (Lærer)

Det [bevægelse, red.] betyder mest for trivslen. Der kan man godt få nogle gode ting ud af det. Men det er også meget afhængigt af klasserne. (Udskolingslærer)

At vi har det [bevægelse] i store grupper, kan vi godt lide. Jeg vil faktisk helst gøre det med hele klassen, fordi det er fællesskab, tror jeg, og vi har det godt alle sammen. (Elev på mellemtrinnet)

Perspektiver fra interviews

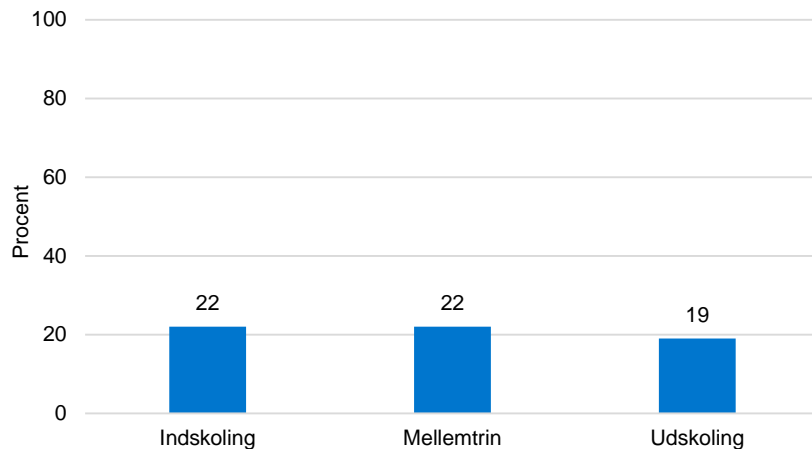
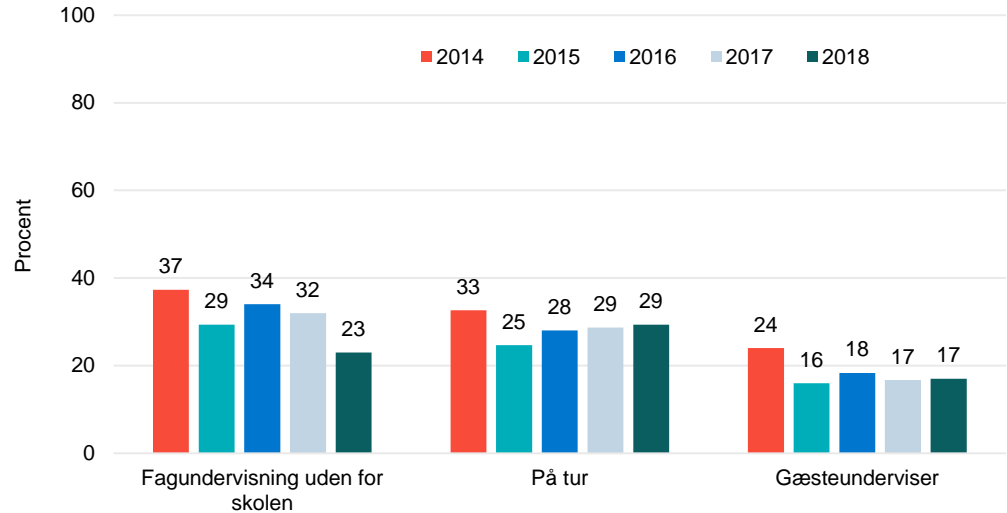
- Hvilke typer af bevægelse giver mening?
- Tidsforbrug – i timerne og som forberedelse – timing
- Fagenes indhold versus bevægelse
- Læring
- Elevernes perspektiv

Der bliver jeg sådan lidt, hvorfor skal jeg så bruge min dyrebare undervisning på at skulle ud og lave en eller anden bevægelsesaktivitet, som jeg ikke kan spore, giver et fagligt udbytte? Så der kan jeg også godt blive lidt firkantet og lidt provokeret på min fagligheds vegne. (Udskolingslærer)

Efter skolereformen – og det med bevægelse i undervisningen, der synes jeg faktisk lige som de andre, at der er kommet mindre. Jeg tror, at det er noget at gøre med, jo større klasse man kommer i, jo mere skal man lære og så bevæger man sig ikke særligt meget, og så laver lærerne ikke sådan nogle lege, men hvis man ikke bevæger sig, så lærer man jo ikke mere, fordi ens hjerne bliver måske slukket. I hvert fald i de sidste timer, så tror jeg, at der er rigtig mange, som ikke lærer noget, fordi de er trætte og ikke gider noget, man har været i skole hele dagen, og det er måske en dag, hvor man ikke har bevæget sig (Elev 6. klasse)

Implementering af Åben Skole kræver fokus

Andel lærere, som svarer, at de har Åben Skole-aktiviteter mindst 2-3 gange om måneden, 2014-2018, i procent

Andel lærere og pædagoger, der i høj grad mener, at Åben Skole fremmer elevernes læring.

Særskilt for indskoling, mellemtrin og udskoling, 2018, i procent

Det [Åben Skole, red.] er sådan lidt overskudsagtigt måske. Dog på det punkt, der hedder naturen, der har vi nogle gode udendørsfaciliteter her – udehave, klasselokale i skoven 20 minutter væk, spejderhus i naturen – er vi ved at lære at bruge i dobbeltlektioner. Men det, der hedder samarbejde med virksomheder og forpligtende samarbejder med foreningslivet, det er vi ikke rigtig oppe på gearet med. (Skoleleder)

Jeg tænker ikke, det [Åben Skole, red.] er specielt implementeret. Med Åben Skole vil jeg sige, det er det samme. Det gør ingen forskel. Jeg gør det samme, som jeg hele tiden har gjort, fordi jeg står inde for det, jeg laver og synes, det er godt, det jeg laver, og jeg synes, vi løfter ... og det er jo eleverne, vi har fokus på. (Lærer)

Perspektiver fra interviews

- Ikke flere Åben-Skole aktiviteter end før reformen
- Øget fokus på Åben Skole – men ikke flere Åben Skole-aktiviteter
- Primært de nære omgivelser, der inddrages – i mindre grad virksomheder og foreningsliv
- Ofte bundet op på *ildsjæle*
- Ressourcekrævende
- Inkluderende fællesskaber

Udeskole som tilgang

- Deltagende skoler har fået rådgivning og undervisning af eksterne konsulenter – det har bidraget til et øget fokus og prioritering fra både medarbejdere og ledelse
- Hjemme – ude – hjemme
- Opdelingen af skolens omgivelser i grøn for natur – blå for vand – brun for kultur – grå for byen, har bidraget til konkretisering for lærere/pædagoger
- Øget fokus på betydning af rummet, social trivsel stiger, eleverne er glade for udeskole, oplever at læring understøttes
- Fokus på udeskole kan bidrage med implementering af Bevægelse, Åben Skole og Variation i skoledagen

Eksempel – Eventyr i indskolingen

En gruppe af børn bevæger sig rundt mellem træerne i udkanten af skoven, de ser opmærksomt på hinanden, afventer hinandens bevægelser. Man kan høre deres indbyrdes snak om dialogen i eventyret om rødhætte og ulven samtidig med, at børnene taler sammen om, hvor de skal stå, hvornår de skal komme frem fra deres skjul og gøre eller sige noget. En pige fra 3. klasse diagerer en smule med de andre børn, og særligt en dreng fra 0. klasse ser opmærksomt i pigens retning og afventer hendes signal, så han kan træde ind på scenen i det rigtige øjeblik. Drengen har fået rollen som jægeren i eventyret. Han har fundet en stor pind og en mindre pind i skovbunden, den store pind fungerer som jægerens gevær og den lille som kniv. Drengen holder godt fast på rekvisitterne og bruger dem aktivt, når han nærmer sig ulven i bedstemors bløde seng af mos (feltnote udeskoleforløb på tværs af førskolegruppe fra børnehave, 0., 1., 2. og 3. klasse).

Det gør helt klart en forskel, om vi laver skuespil med rødhætte og ulven herude [i skoven, red.] eller inde i klassen. Du kan jo selv se det ... Se, hvordan de [børnene, red.] bruger træerne, når de øver. (lærer 2. klasse)

Jeg tror også, at mindre små nye børn [elever i 0. klasse, red.], de har været rigtigt rigtigt hurtige til at blive integreret på skolen, ikke også, alt det arbejde på tværs af klasserne [...] Og det er en vældig god måde for børnene at blive integreret med de andre klasser på. (lærer 0. klasse)

Eksempel – matematik, kemi og biologi genteknologi for udskoling

De[eleverne] var meget glade for det. De øh, altså jeg tror ikke jeg hørte én eneste, der synes at det var træls. Og det, eller kedeligt. Det er ellers det de plejer mange gange at sige. Fordi, de skal helst ikke være for begejstrede, når de kommer ud. Så mange gange, så synes jeg de siger "arh, det var kedeligt". Men den her gang, de synes virkelig, de gav til kende, at øh, de synes det havde været spændende. Det havde også været hårdt. Men det havde været rigtig spændende. Men de lavede nogle andre ting, end de plejer at lave. Og jeg tror også de kunne se, at det hang sammen, og det var også det, jeg var også begejstret for det. Det var bare, det var sådan... Rigtigt, på en eller anden måde. De lærte nogle rigtige ting, som de kan bruge til noget. Også med, artikler, vi læser mange gange artikler i biologi, det sidste nye de lige har fundet ud af med DNA, man kan klippe ud og sætte ind og nu ved de hvad det vil sige helt praktisk (Lærer, 8. klasse)

- Sandsynlighedsregning
- Sygdomslære
- Forsøg

- Tværfagligt
- Brobygning

- Flere lærere
- Faciliteter
- Ressourcer

OPMÆRKSOMHEDSPUNKTER på tværs

- Hvornår og hvordan giver det mening for eleverne?
- Hvornår og hvordan giver det mening i fagene?
- Tid – både til forberedelse og gennemførelse
- Praktiske og organisatoriske forhold som skemalægning, økonomi til transport, indretning af skolen inde og ude, antal lærere/pædagoger
- Ildsjæle, netværk og brug af kommunale portaler
- Ansvarsfordeling ml. pædagoger, lærere, ledere og kommunalt niveau
- Vidensdeling i teams, på skoler, i kommuner osv.

TAK FORDI I LYTTEDE MED

Spørgsmål/kommentarer
stilles i spørgsmål/svar-
boksen

Else Ladekjær kan
kontaktes på
Mail: elol@vive.dk
Tlf.: 20703027